

проводити роз'яснювальну роботу серед батьків про чинники та наслідки використання мережі Інтернет неповнолітніми; з боку батьків поширити контроль за підлітками під час використання комп'ютера, обмежити тривалість комп'ютерних ігор, час перебування неповнолітніх в місцях грального бізнесу; зробити гральні автомати, казино, тоталізатори та Інтернеткафе менш доступними для неповнолітніх, змінити їх місцезнаходження; ввести певні вікові обмеження для комп'ютерних гравців, розробити типологію ігор та вік, з якого можна грати в дані ігри; встановити певні обмеження щодо сценарію ігор, заборонити ігри, які пропагандують асоціальні установки.

Література:

1. Варивода К.С. Інформаційна безпека підлітків в Інтернет мережі / К.С. Варивода // Молодий вчений. - 2016. - № 3. - с. 365-368.
2. Статистична інформація Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112755&libid=100820&c=edit&_c=fo# — Назва з екрану.
3. Бабенко А. М. Мережі Інтернет як об'єкт регіонального дослідження в контексті профілактики злочинності / А. М. Бабенко // Боротьба з Інтернет-злочинністю: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 12-13 червня 2013 р.). — Донецьк: ДЮІ МВС України, 2013. — с. 65–68.
4. Бабенко А.М. Регіональна злочинність в Україні: закономірності, детермінація та запобігання: дис. докт. юр. наук: 12.00.08 / А.М. Бабенко. — Харків, 2015. — 515 с.
5. Куницький В.В. Захист неповнолітніх в інформаційному просторі як об'єкт гуманітарної експертизи: український та зарубіжний досвід. [Електронний ресурс] / В. В. Куницький // Державне управління: теорія та практика. — К.: 2011. Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Kunitskiy.pdf>
6. Бугера О.І. Інтернет та неповнолітні – кримінологічний аспект / О.І. Бугера [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=63537> — Назва з екрану.
7. Присяжнюк О.А. Основи концепції правового регулювання інтернет-відносин в Україні (загальнотеоретичні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / О.А. Присяжнюк; Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Х., 2007. — с. 15-16.
8. Ковальчук В.Н. Забезпечення інформаційної безпеки старшокласників у комп'ютерно-орієнтованому навчальному середовищі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10 / В.Н. Ковальчук. — Житомир, 2011. — 291 с.
9. Богатырева Ю.И. Модель обеспечения информационной безопасности школьников при создании инфобезопасной среды образовательного учреждения / Ю.И. Богатырева // Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки. — 2013. — Выпуск № 3-2. — с. 14-25.
10. Бабенко А.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір : [монографія] / А.М. Бабенко – Одеса: ОДУВС, 2014. — 416 с.

Надмірна зарегульованість суспільних відносин та її вплив на забезпечення кібербезпеки в Україні

Бочковий О.В.

кандидат юридичних наук

старший науковий співробітник провідний фахівець НДІ з правових
та організаційно-тактичних проблем ОРД

Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

Вітчизняна правова система нагадує кімнату Плюшкіна, з твору М.В. Гоголя «Мертві душі», адже норм настільки багато і настільки вони не узгоджені, що система не може ефективно функціонувати. Щодня приймаються нові директиви, на прийнятий закон видаються десятки регулюючих актів (постанов, розпоряджень, наказів. тощо). Часто окремі процедури не узгоджені не через те, що їх погано підготували, а через те, що при теперішній кількості актів і темпів розвитку суспільства, а також зміни середовища існування їх узгодити неможливо.

Показовим видається приклад з криптовалютою Bitcoin, яка з'явилася ще в 2009 році, а наш законодавець наполегливо її не помічає в правовому полі. Навіть злочинці навчилися її використовувати для здійснення оплати заборонених в обігу товарів і послуг (зброя, наркотики,

радіоактивні речовини і т.д.), викуп вимагають в криптовалюті, а держава її ігнорує. Більш того, незважаючи на те, що значна частина незаконних фінансових операцій здійснюється в криптовалюті, в тому числі і фінансування тероризму, Державна служба фінансового моніторингу України не враховує даний факт у своїй діяльності, що підтвердив заступник начальника зазначеної служби В.П. Зубрій під час семінару «Протидія легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму», який проходив 26.10.2017 в м Сєвєродонецьку. Ми, в який раз, приміряємо роль «голоного короля», наполегливо відмовляючись визнавати очевидні речі. Адже від того, визнає НБУ криптовалюту чи ні, розрахунки в ній не перестають здійснюватися.

Багато хто вважає, що справа в значному ускладненні відносин, а тому їх регулювання потрібно зробити також складним. Але все якраз навпаки: ми створюємо складні правові конструкції на простих відносинах між суб'єктами в суспільстві. В результаті, елементарні відносини не витримують тиску нагромаджених зверху норм і приписів, через що трапляється збій: від ігнорування до прямого заперечення.

Звісно, світ навколо змінився, ми живемо у час стрімкого розвитку технологій, що провокує перегляд існуючого відношення до навколишнього світу, у тому числі й суспільства. Активно з'являються нові форми організації суспільних відносин (соціальні мережі, віртуальна реальність, блокчейн тощо) і інтенсивність, з якою вони з'являються ускладнюють пристосування до них вже існуючих суспільних інститутів, не говорячи про форми державного контролю. Але ж виникнення чогось нового є природнім процесом розвитку суспільства і завдання державних інституцій пристосовуватись та враховувати такі зміни, чого, нажаль, не відбувається.

Деякі науковці (Розовський Б.Г. [1, с. 280-292], Карчевський М.В. [2, с. 17], Конашевич О.І.[3] та інші) вже сьогодні звертають увагу на необхідність відповідного реагування державними органами на новітні загрози, на недопущення ігнорування суспільних процесів та інформаційно-технічного прогресу, що ми спостерігаємо сьогодні.

Кожен громадянин сьогодні знаходиться у віртуальній мережі. Це відбувається незалежно від того, хочемо ми цього чи ні. Залишитися сьогодні поза віртуальною мережею практично неможливо, адже знаходячись ще в утробі матері, інформація про майбутню людину вноситься до різноманітних інформаційних обліків та комп'ютерних систем, переважно медичної спрямованості. З'являючись на світ, новонароджений автоматично стає суб'єктом віртуальної мережі у формі даних. З часом, в реальному світі, людина росте, дорослішає, змінюється. Так само вона змінюється й у віртуальному середовищі, адже до системи вносяться нові дані про особу: медичне обслуговування, отримання різноманітних виплат, оформлення до дитячого садочка, школи, інституту, банківський рахунок, посвідчення водія і так далі. Більше того, сучасний середньостатистичний громадянин самостійно вносить свої дані до соціальних мереж та комп'ютерних систем, надаючи віртуальному об'єкту окрім сухих даних, особистісних якостей.

Таким чином, можемо з упевненістю сказати, що у сучасному цивілізованому світі у практично кожній реальній особі є свій віртуальний двійник, можливості якого, у чомусь, навіть більші ніж у реальній людини, адже у віртуальній мережі відсутні кордони, нівельовані відстані, мережа позбавлена надмірного правового регулювання тощо.

Чого мережа не позбавлена, так це контролю, який здійснюється відповідним адміністратором, а рівень контрольованості залежить від самого адміністратора, адже він встановлює правила, які будуть діяти у мережі. Таким чином, кожен мережу можна, умовно, порівняти з формою організації суспільства (спілка, громада, держава і т.ін.), як і керівництво нею.

Таким чином, з розвитком мережі, її поширеністю, ускладнюються і форми її регулювання, що з часом може призводити до наслідків, з якими стикаються деякі держави. Вже сьогодні ми є свідками розширення штату юридичних консультантів законодавців, адже постійно множаться правові норми, які потребують свого узгодження з вже існуючими. І чим далі, тим цей процес більше ускладнюється. Надмірна зарегульованість веде до неузгодженості законодавства, що, у свою чергу, призводить до порушення прав фізичних та юридичних осіб та до певного хаосу. Надалі, спроби кожного з суб'єктів суспільства захистити лише свої права та свободи, міра для яких у кожного своя, провокують запровадження репресивних засобів зі сторони держави для врегулювання ситуації. Результати таких дій можуть бути різними, від зміни влади чи запровадження авторитарного правління до розпаду держави як такої.

Сучасне інформаційне суспільство, представниками якого ми є, вочевидь потребує такої форми його організації, яка змогла б поєднати як реальну так і віртуальну його сторони. Саме для таких цілей може слугувати, наприклад, технологія блокчейн – нова технологія, однорівнева мережа, в якій немає одного виділеного центру і в якій валідність трансакцій гарантується криптоалгоритмом і, відповідно, усіма учасниками мережі.

Не зважаючи на очевидні переваги та корисність вказаної технології, її запровадити в Україні надзвичайно складно, адже більшість інформаційних ресурсів в країні монополізовані державою, яка встановила контроль за їх використанням, аргументуючи це необхідністю їх захисту та надаючи, нібито, гарантії такого захисту.

В той же час, будь-яку базу даних можна зламати та добути конфіденційну інформацію або спотворити її. Системи захисту створюються людьми, а тому й люди можуть їх зламати. Так, нещодавно інформаційні системи усього світу стали об'єктом нападу вірусу Petya.A, найбільше від якого постраждали інформаційні системи України. Паралізувалась робота багатьох державних органів та установ, так само як і більшості державних банків. На цьому фоні курс біткойна тільки виріс, а сама технологія, за час існування з 2009 року, жодного разу не стала жертвою взлому чи іншого несанкціонованого впливу [12].

Проте, запровадження ефективних систем управління в Україні відбувається надзвичайно складно через рівень корумпованості та олігархізації державного апарату. Адже, навіть заповнення елементарних електронних декларацій державними службовцями не змогли забезпечити без цілого ряду проблем. В Україні не існує єдиного інформаційного центру, який би дав змогу відстежувати фінансові потоки громадян, щоб контролювати рівень незаконного збагачення чиновників. Навіть елементарні бази даних правоохоронних органів не мають єдиного скоординованого центру. Що вже говорити про зміну технології накопичення та обробки інформації.

Але існує надія на більш розвинені держави. Успішне запровадження технології блокчейн на державному рівні хоча б деякими країнами буде мотивувати інших.

Зокрема, шлях яким розвивається Швейцарія дуже надихає. Так, сучасна Швейцарія – це рідкісний приклад країни з інструментами прямої демократії. Безпосередньо громадяни можуть пропонувати зміни до будь-якого закону чи навіть Конституції. З 521 референдумів, в 216 випадках предметом голосування була ревізія Конституції і, в 148 - предметом були закони. випадках прийняття законопроекту або схвалення будь-якого договору. Народ теж не пасе задніх, дві сотні референдумів ініціював саме звичайний швейцарець. Для народної ініціативи, за швейцарською Конституцією, необхідно 100 000 підписів громадян. Предметом може бути, зокрема, перегляд Основного закону. Додатково, швейцарці можуть використовувати право на факультативний референдум. Він стосується міжнародних угод, рішень федерального рівня, вступ до союзів та міжнародних організацій. Для цього треба підтримка ініціативи з боку 50000 чоловік або 8 кантонів [4].

Більше того, саме Швейцарія є країною, яка намагається йти у ногу з часом і свої інструменти прямої демократії перевести у цифровий формат, що має назву електронної прямої демократії (ЕПД) або прямої цифрової демократії (ПЦД) [8]. Електронну пряму демократія іноді називають такими термінами, як управління відкритого коду чи спільне управління [5].

Покищо це експериментальна система і повністю ще не реалізована, у більшості випадків застосовується як інноваційні грантові проекти [6], але цей процес набирає обертів, а технологія блокчейн значно розширює горизонти для застосування такої системи.

Крім Швейцарії й інші країни стали на шлях цифрової демократії: Австралія, Швеція, Великобританія. Зокрема, першою основною партією прямої демократії, яка була зареєстрована у виборчій комісії якоїсь країни є британська партія Народна Адміністрація Прямої Демократії (*People's Administration Direct Democracy Party*) [7]. Ця партія розробила і опублікувала повну схему законодавчого впровадження реформи ЕПД. Заснована музикантами і політичними активістами, Народна Адміністрація виступає за використання Інтернету та телефонії для забезпечення більшості виборців можливостями створювати, пропонувати і голосувати з усіх політичних питань. Проект Народної Адміністрації публікувався в різних формах починаючи з 1998 року. Народна Адміністрація - є першою у світі партією прямої демократії, зареєстрованою у форматі, що дозволяє голосувати.

Є перші невеликі кроки й в Україні. Першим напрямом використання технології блокчейн є електронні аукціони eAuction 3.0, які сьогодні тестуються у Білій Церкві, Одесі та Херсоні [8]. Зокрема, мер Білої Церкви Геннадій Дикий зареєстрував проект рішення щодо запровадження eAuction [9].

Більше того, розпочались обговорення застосування технології на платформі блокчейн (**e-Vox**) для організації та проведення виборів [10].

Основна проблема, яка сьогодні не дозволяє застосувати технологію блокчейн та розроблені на її основі програми у державному управлінні – це відсутність нормативно-правової бази [11].

І знову ж таки, ми повернулися до того, з чого розпочали – надмірна правова регламентація суспільного життя не дозволяє врегулювати суспільне явище, яке вже існує. Даний факт, крім неефективного державного управління, становить загрозу й кібербезпеці в державі.

Надія тільки на те, що стрімкий розвиток інших держав не дозволить в Україні ігнорувати новітні технології, і ми будемо розвиватися, хоч з певним запізненням.

Література:

1. Розовский Б.Г. Право как клетка в зверинце / Б.Г. Розовский // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2017. – № 1. – с. 280-292.
2. Карчевський М.В. «Класичні» та новітні проблеми кримінально-правового регулювання у сфері інформатизації / М.В. Карчевський // Актуальні питання кримінального права, процесу і криміналістики, удосконалення діяльності судової і правоохоронної систем : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Сєвєродонецьк, 19 травн. 2017 р.). – Сєвєродонецьк : Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2017. – с. 11- 19.
3. Конашевич О.І. Правові підстави для реалізації послуг та товарів за біткоїни [Електронний ресурс] / О.І. Конашевич – Режим доступу: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/725.htm
4. Іванов В. У Швейцарії за 150 років проведено більше 500 референдумів: Блог Володимира Іванова [Електронний ресурс] / Володимир Іванов – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/vladimir_ivanov/159889_shveytsarii_150_rokiv_shveytsarii.html
5. "Open Governance and the Definition of e-Democracy"[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gov2u.org/index.php/blog/128-open-governance-and-the-definition-of-edemocracy>
6. Electronic Voting in Switzerland [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://web.archive.org/web/20070212194901/www.swissworld.org/dvd_rom/eng/direct_democracy_2004/content/votes/e_voting.html
7. Direct Democracy [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.paparty.co.uk>
8. В Києве підписан історический Меморандум о запуске блокчейн-платформы e-Auction 3.0 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forklog.com/v-kieve-podpisan-istoricheskij-memorandum-o-zapuske-blokchejn-platformy-e-auction-3-0/>
9. В Белой Церкви состоялись торги на e-Auction 3.0 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bitcoinconf.com.ua/ru/news/v-beloy-tserkvi-sostoyalis-torgi-na-eaucton-3-0-52509>
10. Блокчейн-сервис электронных петиций e-Vox отобран для участия в инкубаторе EGAP [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forklog.com/blokchejn-servis-elektronnyh-petitsij-e-vox-otobran-dlya-uchastiya-v-inkubatore-egap/>
11. Bitcoin против бюрократии: как Украина переходит на блокчейн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ain.ua/2016/09/14/bitcoin-protiv-byurokratii-kak-ukraina-perexodit-na-blokchejn>
12. Подобрій О. В биткоинах есть один негативный момент – ученый из Италии [Електронний ресурс] / О. Подобрій – Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/finance/business-and-finance/19048-bitkoinyi.html>

Інтернет речей: проблема безпеки

Гончарова Н.І.

кандидат філософських наук, доцент
доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін ОДУВС

Гончарова А.В.

студент 2-го курсу ОС «магістр» ІКС ОНПУ

Кінець двадцятого – початок двадцять першого століття позначив для людства певний рубіж, який на сьогодні називають «початком інформаційної революції», і перспективи й збитки якого нам ще доведеться оцінити. Одним із непередбачуваних ефектів інформаційної революції стало те, що розвиток інформаційних технологій, розпочавшись у науковій та промисловій сфері, швидко проник у буденне життя, змінюючи його до невпізнаності. Звичні побутові пристрої, такі як холодильник, кавоварка чи праска, стали не лише доступними для дистанційного управління, але й взаємопов'язаними, а за деякими функціями – ще й взаємозамінними. Ці пристрої тепер спільно називають «Інтернетом речей» (IoT), і футурологи запевняють, що у найближчому майбутньому вони змінять людське суспільство. Однак окрім полегшення життя «Інтернет речей» несе у собі великі ризики, що досі не набули усвідомлення ані на рівні окремих користувачів, ані на рівні суспільної думки.

Об'єктивним фактором, що обумовлює високий рівень потенційної небезпечності IoT, виступає його належність до високотехнологічних систем, у яких незначні впливи в окремих сегментах можуть спровокувати «ефект доміно» і призвести до значних негативних наслідків. Зокрема, особливо вразливим чинником виступає централізована система управління, оскільки моментний вплив на будь-який елемент цієї системи може привести до руйнування системи в цілому. Іншим небезпечним